

Pallande 1B, Oirschot

Een bureauonderzoek

G.P.A.M. Nieuwlaat

Colofon

ADC Rapport 5381

Pallande 1B, Oirschot
Een bureauonderzoek

Auteur: G.P.A.M. Nieuwlaat

In opdracht van: ZLTO

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 15 maart 2021

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: concept

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:

B. Jansen

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel. 033-299 81 81
E-mail info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding en administratieve gegevens	6
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Doelstelling en vraagstelling	8
2.2 Methodiek	8
2.3 Resultaten	8
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	11
3 Aanbeveling	13
Literatuur	14
Geraadpleegde websites	15
Lijst van afbeeldingen en tabellen	16

Samenvatting

In opdracht van ZLTO heeft ADC ArcheoProjecten in februari 2021 een bureauonderzoek uitgevoerd op de locatie Pallande 1B te Oirschot De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bestemmingsplanwijziging om een bestaande varkenshouderij om te vormen tot een locatie met vijf recreatiewoningen en twee Ruimte voor Ruimte kavels en de aanleg van een waterpoel.

In het plangebied is nu sprake van een tweetal varkensschuren met mestkelders en het oostelijke deel van het plangebied is afgegraven.

Het plangebied bevindt zich in bodemkundige zin op een enkeerdgrond. Dat wil zeggen dat er sprake is van een plaggendeek (ook wel esdek genoemd). Uit het bureauonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied resten uit het Mesolithicum tot en met de Late Middeleeuwen zijn aangetroffen. Deze resten zijn aangetroffen in een zelfde soort geologische en geomorfologische context als het plangebied. De dikte van de afdekkende ophooglaag, esdek, waaronder archeologische resten beschermd zijn varieert sterk rondom het plangebied (tot meer dan 1,2 m dik). Het is niet bekend wat de dikte van het esdek in het plangebied is. Het is daarom mogelijk dat er, ondanks de bekende verstoringen, archeologische resten in het plangebied bewaard zijn gebleven.

Op basis van de uiteindelijke planvorming en de effectieve bodemverstoringen in omvang en diepte dient vastgesteld te worden of en zo ja wat de feitelijke verstoring van het potentiële archeologische niveau, te weten de basis van het plaggendeek en het ongestoorde dekzand, betreft. Indien dit oppervlak de vrijstellingsgrenzen overschrijdt dan adviseert ADC ArcheoProjecten om een inventariserend veldonderzoek uit te voeren, daaronder door middel van een verkennend booronderzoek. Het doel van dit onderzoek is de op basis van het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde verwachting aan te vullen en te toetsen.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd:	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van ZLTO heeft ADC ArcheoProjecten in februari 2021 een bureauonderzoek uitgevoerd op de locatie Pallande 1B te Oirschot (afb. 1 en 2).

De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bestemmingsplanwijziging om een bestaande varkenshouderij om te vormen tot een locatie met vijf recreatiewoningen en twee Ruimte voor Ruimte kavels en de aanleg van een waterpoel.

Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden en is de Monumentenwet 1988 komen te vervallen. De bepalingen van een deel van de Monumentenwet zijn opgenomen in de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is. Op grond van de Erfgoedwet moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan. In het vigerende bestemmingsplan “Buitengebied, geconsolideerde versie 2020”, dat op 22 november 2017 door de gemeente Oirschot is vastgesteld, heeft het plangebied de dubbelstemming Waarde Archeologie 3 en 4.¹ Volgens de hierin opgenomen bestemmingsregels is in de zone met waarde 3 archeologisch onderzoek verplicht bij bodemverstoring groter dan 250m² en dieper dan 30cm –mv. In de zone met waarde 4 is dit verplicht bij verstoringen groter dan 500m² en dieper dan 50cm –mv.

Omdat de archeologische vrijstellingsgrenzen mogelijk worden overschreden dient de initiatiefnemer in het kader van de bestemmingsplanwijziging een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1).² Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Oirschot heeft voor zover bekend geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld.³ Voor dit onderzoek zijn daarom enkel de protocollen van de vigerende KNA gevolgd.

¹ <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>

² SIKB 2018.

³ Beleidskaders van gemeenten en overkoepelende organisaties zijn beschikbaar op het interne netwerk van ADC Archeoprojecten. De gemeente Oirschot of de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant zijn hier niet in vermeld.

De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

opdrachtgever:	ZLTO mr. Miranda Pals Onderwijsboulevard 225 5223 DE 's-Hertogenbosch Postbus 100 5201 AC 's-Hertogenbosch Tel.: 06-11186434 E-mail: Miranda.Pals@zlto.nl
fasen AMZ-cyclus:	bureauonderzoek
aanleiding:	Bestemmingsplanwijziging tbv omvormen varkenshouderij naar recreatiewoningen en woonhuizen
locatie:	Pallande 1B
plaats:	Oirschot
gemeente:	Oirschot
provincie:	Noord-Brabant
kadastrale gegevens:	gemeente Oirschot sectie M nummer 415 en 416 gedeeltelijk.
kaartblad:	51B (1:25.000)
oppervlakte plangebied:	18.830 m ²
coördinaten:	151.730 / 392.320 151.780 / 392.352 151.900 / 392.256 151.816 / 392.154 151.742 / 392.187
bevoegde overheid met contactgegevens:	Gemeente Oirschot Deken Frankenstraat 3 5688 AK Oirschot 0499-583333 info@oirschot.nl
deskundige namens de bevoegde overheid met contactgegevens:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Mw. Drs. R. Berkvens Postbus 8035 5601 KA Eindhoven Tel.: 06-15829049 E-mail: r.berkvens@odzob.nl
goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	verondersteld, rapport is door opdrachtgever/initiatiefnemer voorgelegd
Archis-zaaknummer:	4948456100
ADC-projectcode:	4230077
auteur:	G.P.A.M. Nieuwlaat
autorisatie:	B. Jansen
periode van uitvoering:	Maart 2021
beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek worden diverse bronnen geraadpleegd, wat leidt tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als de conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of archeologische waarden in het plangebied worden verwacht. Als dit het geval is, zal zo mogelijk de aard, de omvang, de diepteligging en de datering van deze waarden worden beschreven. Indien relevant zal de omvang worden weergegeven op een kaart.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Oirschot, ten noordwesten van Oirschot. Het wordt begrensd door de Pallande in het zuidoosten, de overige grenzen zijn percelen met een agrarische functie.

Het plangebied is momenteel in gebruik als grasland/akkerland/braak/is momenteel bebouwd/etc.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 750 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

De geplande bodemverstorende ingrepen in het plangebied bestaan uit de volgende veranderingen (afb. 3):

- de sloop van de huidige varkensstallen inclusief mestkelders
- de constructie van een vijftal recreatiewoningen van ongeveer 60m² per woning ter hoogte van het noordelijk deel van de oude stallen
- de constructie van 2 woningen in de Ruimte voor Ruimte regeling ten oosten van het huidige woonhuis
- de constructie van een nieuwe bedrijfsloods van maximaal 550m² op het terrein, tussen het huidige woonhuis en de geplande recreatiewoningen. Deze schuur zal op poeren worden gefundeerd.
- uitgraven van een waterpoel ten noorden van de geplande recreatiewoningen. Deze poel meet ongeveer 10 bij 15 meter, en zal maximaal 1 meter diep zijn.

Het totale oppervlak van de nieuwe inrichtingsplannen overstijgt ruim de ondergrens van 500 m², die voor het grootste deel van de het gebied geldt. Echter de feitelijk verstoring zal geringer zijn. Dit zeker gezien het feit dat in een deel van het gebied sprake is van mestkelders.

De exacte locatie van de recreatiewoningen en het ontwerp en locatie van de twee woonhuizen zijn momenteel nog niet bekend.

De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 (afb. 4; landsdekkende, digitale versie) ⁴	Langs de westgrens van plangebied: langgerekte dalvormige laagte (R23) Rest van plangebied en omgeving: vrij vlakke dekzandwelingen (L51) Ten noorden van plangebied: Dekzandruggen (B53) en vlakte van verspoeld dekzand of löss (M53)
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie) ⁵	Hoge zwarte enkeerdgrond (zEZ23t)
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3) ⁶	13.9m +NAP
Geologische kaart Eindhoven west ⁷	Brabantse leem (Nu2), ten zuiden van het plangebied gebieden löss en dekzand (Nu1, Nu3). Bedekking löss en dekzand.

Het plangebied ligt in de Archeoregio van het Brabants Zandgebied, een relatief vlak gebied dat nooit door landijs bedekt is geweest. Het plangebied ligt in de Centrale Slenk of Roerdalslenk, een circa 30 kilometer breed dalingsgebied. Het plangebied ligt nabij de breuklijn met het stijgingsgebied dat ten zuiden van Oirschot ligt. De slenk werd eerst opgevuld met grof zand en grind dat door de Rijn en Maas werd aangevoerd, en daarna door afzettingen van de Formatie van Boxtel: Brabants leem, fluvioperiglaciale afzettingen (smeltwaterafzettingen) en eolische afzettingen (löss en dekzand). Brabants leem is in perioden van permafrost ontstaan. Het bestaat uit door de wind aangevoerd materiaal waar door smeltwaterstroompjes de fijne deeltjes zijn uitgewassen, en die zijn afgezet in vochtige depressies. Het dekzand bestaat uit kalkloos fijn zand dat door de wind is afgezet in de laatste IJstijd, het Weichselien.⁸

Op de bodemkaart bevindt het plangebied zich in een zone met enkeerdgronden (afb. 5). Een enkeerdgrond bestaat uit lemig fijn zand. De organische laag is antropogeen van aard en is ontstaan door de grond te bemesten met potstalmest. Dit gebeurde vanaf de Late Middeleeuwen. Door heideplaggen, bosstrooisel en 'natuurlijke' grasplaggen te gebruiken in het stalgedeelte en dit te vermengen met mest van het vee dat voornamelijk 's winters op stal stond, ontstond de potstalmest. Dit mengsel werd gebruikt om de van nature relatief arme zandgrond te verrijken met organisch materiaal en geschikt bouwland te creëren. Na vertering van de organische stof bleven de minerale delen over. Deze delen hebben in de loop der eeuwen gezorgd voor de fysieke ophoging van de oude bouwlanden. Als het bouwland uitgeput raakte aan organisch materiaal, vond nieuwe ophoging plaats of creëerde men nieuwe esdekken, veelal iets verder gelegen van de oorspronkelijke bewoningskern. Deze ophogingslagen kunnen oudere archeologische waarden hebben beschermd tegen latere verstoringen.

⁴ Alterra 2008.

⁵ Alterra 2014.

⁶ ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer.

⁷ Rijksgeologische dienst, J.P. Broertjes, W. Dobma, 1985

⁸ Berendsen 2008.

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Op de gemeentelijke verwachtings- en beleidsadvieskaart ligt het westelijk deel van het plangebied binnen een zone met een hoge verwachting en is een esdek aanwezig.⁹ Het oostelijk deel is aangeduid als “verstoord” (afb.6). Het zuiden van het plangebied ligt in een historische kern die langs de Pallande ligt. Op dit deel van het plangebied zijn echter geen bodemversturende ingrepen gepland.

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (zie afbeelding 7):

Rijksmonument/ AMK-terrein ¹⁰	Omschrijving	Datering ¹¹	Opmerking
519506 / 2094	Romeins villacomplex	ROM	Terrein waarop (waarschijnlijk) een villa uit de Romeinse Tijd aanwezig is. Ligt ten zuiden van plangebied.

Archis 3 zaakidentificatie	Omschrijving	Datering ¹²	Opmerking
2867209100	Vuursteen en klopsteen	MESO	(bewerkte) afslagen, kern en klopsteen
3089238100	Vuursteen artefacten	NEO-M	
2815474100	Veel aardewerk + fibula	ROM	Onder 1m dik esdek, op rijksmonument / AMK terrein.
4001645100	Romeinse munten	ROM	Zeer veel munten van het AMK terrein en omgeving
2957298100	Aardewerk	ROM-LME	
2883588100	Metalen voorwerpen	BRONSL- NT	Met name Romeinse Tijd veel verschillende voorwerpen.

Archis 3 zaakidentificatie	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
3293122100	Bureau-/booronderzoek	Oorspronkelijk A/C-profiel met cultuurlaag intact onder ophoogdek	Archeologische verwachting blijft gehandhaafd.
2466072100	Begeleiding sanering	Enkele karrensporen in top C-horizont direct onder bouwvoor	-
2466097100	Begeleiding sanering	Sanering reikte niet tot onder de bouwvoor	-

De bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied laten resten uit het Mesolithicum tot en met de Middeleeuwen zien. Afhankelijk van de intactheid van de bodem kunnen in het plangebied dus sporen uit deze periodes aanwezig zijn. Op enkele locaties lag de C-horizont direct onder de bouwvoor, op andere locaties was een esdek of akkerlaag aanwezig die de top van de intacte bodem heeft beschermd tegen verstoringen.

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

⁹ Archeologische verwachtingen- en waardenkaart Oirschot, 2014

¹⁰ Sinds 2014 wordt de Archeologische Monumentenkaart niet meer bijgehouden door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De huidige AMK moet daarom als een statisch bestand worden beschouwd.

¹¹ Voor een verklaring van de afkortingen, zie tabel 1.

¹² Voor een verklaring van de afkortingen, zie tabel 1.

Bron	Jaartal	Historische situatie
Topografische kaart (afb. 8) ¹³	1870	Eerste detailkaart van plangebied. Plangebied niet bebouwd, wel enige huizen aan overkant Pallande
Bonnekaart	1900	Situatie rond plangebied nauwelijks veranderd. De Pallande staat hier aangegeven als Keutel.
Topografische kaart (afb. 9) ¹⁴	1963	Eerste bebouwing aan noordzijde van de Keutel, ten noorden van plangebied. In 1972 verschijnt een gebouw ten zuiden van het plangebied. Keutel staat niet meer aangegeven op de kaarten.
Topografische kaart (afb. 10)	1984	Huidig woonhuis en eerste stallen verschijnen in plangebied. Deze worden in fases uitgebreid.

Op basis van de bekende kaarten is in het plangebied geen eerdere bebouwing bekend. Archeologische sporen uit de Nieuwe Tijd zullen daarom voornamelijk bestaan uit landbewerkingssporen.

Op de Archeologische verwachtingen- en waardenkaart van de gemeente Oirschot (zie afb. 6) ligt het oostelijk deel van het plangebied in een verstoord zone. Echter in het vigerende bestemmingsplan is deze 'verstoord' zone niet meegenomen. Op basis van het beeld van het AHN¹⁵ lijkt het verstoord terrein enigszins afgegraven te zijn.

De geplande ontwikkelingen buiten het mogelijk verstoord oostelijk deel van het plangebied zullen grotendeels op de locatie van de huidige stallen plaatsvinden. Deze stallen zijn voorzien van mestkelders. De diepte van deze mestkelders ligt tussen de 1,2 tot 2,8 meter onder het maaiveld voor de oostelijke stal. De westelijke stal heeft minder diep aangelegde mestkelders, variërend tussen de 60 en 80 centimeter onder het maaiveld. Tijdens een archeologisch booronderzoek 200 meter ten zuiden van het huidige plangebied¹⁶ (Archis meldingsnummer 3293122100) is de onverstoord bodem, waarin archeologische waarden aanwezig kunnen zijn, op 80 tot 120 centimeter onder het maaiveld aangetroffen. Hierboven zijn een A-horizont en vervolgens een ophooglaag gelegen. Het is mogelijk dat de mestkelders van de westelijke stal niet tot onder het esdek reiken.

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *"Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?"* kan als volgt worden beantwoord:

Uit het bureauonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied resten uit het Mesolithicum tot en met de Late Middeleeuwen zijn aangetroffen. Deze resten zijn aangetroffen in een zelfde soort geologische en geomorfologische context als het plangebied. De aanwezigheid van een beschermende ophooglaag of esdek waaronder archeologie beschermd is varieert sterk rondom het plangebied. Het is niet bekend wat de dikte van het esdek in het plangebied is. Het is daarom mogelijk dat er archeologische resten ondanks de bekende verstoringen in het plangebied bewaard zijn gebleven.

Voor de gespecificeerde verwachting gelden de volgende karakteristieken:

Karakteristiek	Omschrijving
datering:	Mesolithicum tm Late Middeleeuwen

¹³ Topotijdreis.nl

¹⁴ Topotijdreis.nl

¹⁵ www.ahn.nl

¹⁶ Boots, 2015

complextype(n):	Tijdelijk kampement, erf en landbewerking, nederzetting.
landschappelijke en/of geologische context:	In de top van het dekzand.
diepteligging:	Onder oude ophogingslagen, mogelijk ook een cultuurlaag. 80-120 cm –mv. .
locatie:	Gehele plangebied
soort vindplaats:	Vindplaats met zowel grondsporen als een vondststrooiing
uiterlijke kenmerken:	Fragmenten vuursteen, aardewerk, houtskool of een intacte akkerlaag of esdek.
conservering:	Mogelijk vergraven of verstoord, slechte tot matige conservering
wordt het archeologisch relevante niveau bedreigd door de voorgenomen werkzaamheden:	De verstoringsdiepte van de geplande ontwikkelingen is nog niet bekend. Ook is niet bekend of een ophogingslaag aanwezig is in het plangebied. De mate waarin eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd worden is niet vast te stellen op basis van het bureauonderzoek.

De beantwoording van de tweede onderzoeksvraag “*Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*” is als volgt:

Met het huidige bureauonderzoek is het plangebied nog niet voldoende onderzocht. Om de kans op de aanwezigheid van archeologische resten te bepalen is vooral het verwerven van inzicht in de bodemopbouw en de mate van intactheid daarvan van belang. Geadviseerd wordt daarom een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uit te voeren.

3 Aanbeveling

Op basis van de uiteindelijke planvorming en de effectieve bodemverstoringen in omvang en diepte dient vastgesteld te worden of en zo ja wat de feitelijke verstoring van het potentiële archeologische niveau, te weten de basis van het plaggendek en het ongestoorde dekzand, betreft. Indien dit oppervlak de vrijstellingsgrenzen overschrijdt dan adviseert ADC ArcheoProjecten om een inventariserend veldonderzoek uit te voeren, daaronder door middel van een verkennend booronderzoek. Het doel van dit onderzoek is de op basis van het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde verwachting aan te vullen en te toetsen.

Hierbij dienen de delen van het plangebied waar bodemingrepen zijn gepland en waar geen sprake is van diepere verstoringen (mestkelders) onderzocht te worden. De boringen dienen gezet te worden met een minimale boordichtheid van 6 boringen per hectare. Waarbij het raadzaam is om per deellocatie minimaal 2 boringen te zetten.

Om te anticiperen op eventuele planaanpassing of toekomstige bodemingrepen kan verkozen worden het hele plangebied met verkennende boringen te onderzoeken. In dat geval dienen verspreid over het plangebied 12 boringen gezet te worden. De boringen dienen doorgezet te worden tot minimaal 0,5 m in de C-Horizont.

De exacte invulling van de werkzaamheden dient te worden vastgelegd in een Plan van Aanpak (PvA).

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- Alterra**, 2008: *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Alterra**, 2014: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Bakker, H. de, J. Schelling, D.J. Brus & C. van Wallenburg**, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland : de hogere niveaus*. Wageningen.
- Berendsen, H.J.A.**, 2008. *De vorming het het land*. Koninklijke Van Gorcum, Assen.
- Bosch, J.H.A.**, 2005: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport NITG 05-043-A).
- Boots, G.J.**, 2015. Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek nabij Straten 17 te Oirschot, in de gemeente Oirschot. *Econsultancy bv, Swalmen*
- Groenewoudt, B.J.**, 1994: *Prospectie, waardering en selectie van archeologische vindplaatsen: een beleidsgerichte verkenning van middelen en mogelijkheden*. Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten 17).
- Kars, H. & A. Smit** (red.), 2003: *Handleiding Fysiek Behoud Archeologisch Erfgoed*. Amsterdam (Geoarchaeological and Bioarchaeological Studies 1).
- Normalisatie-Instituut, Nederlands**, 1989: *Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters NEN 5104*. Delft.
- SIKB**, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)*. Gouda.
- TNO**, 2013: *Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2013*.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen**, 2012: *Leidraad inventariserend veldonderzoek*. Gouda (SIKB uitgave, geactualiseerde versie).

Geraadpleegde websites

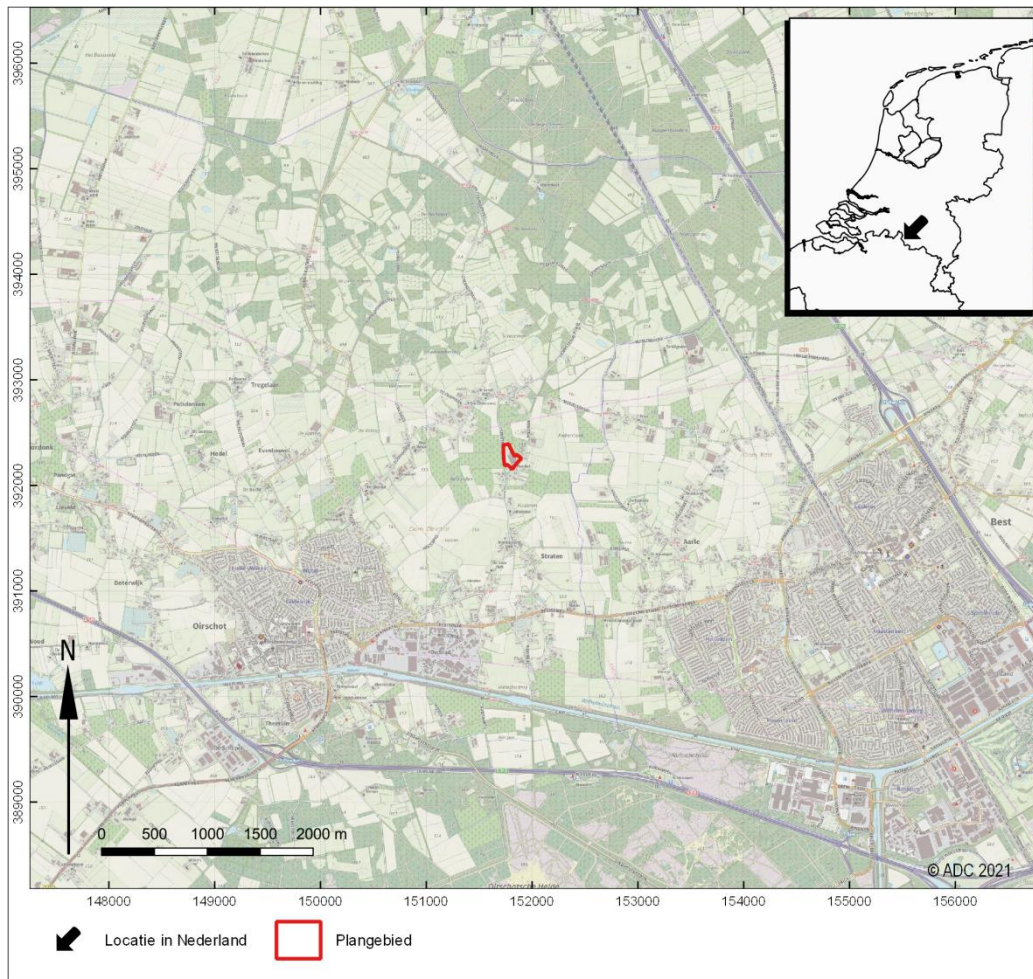
<http://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/>
<https://bagviewer.kadaster.nl>
<https://www.bodemloket.nl>
<https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>
<https://www.ruimtelijkeplannen.nl>
<https://www.topotijdreis.nl>
<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
- Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
- Afb. 3 Impressie van de nieuwe inrichting met in blauw de huidige varkensschuren.
- Afb. 4 Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart
- Afb. 5 Locatie van het plangebied op de bodemkaart
- Afb. 6 Locatie van het plangebied op gemeentelijke archeologische verwachtings- en waardenkaart
- Afb. 7 Overzicht van de AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen
- Afb. 8 Locatie van het plangebied op de topografische kaart, circa 1870
- Afb. 9 Locatie van het plangebied op de topografische kaart, circa 1963
- Afb. 10 Locatie van het plangebied op de topografische kaart, circa 1984

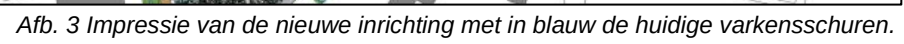
Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

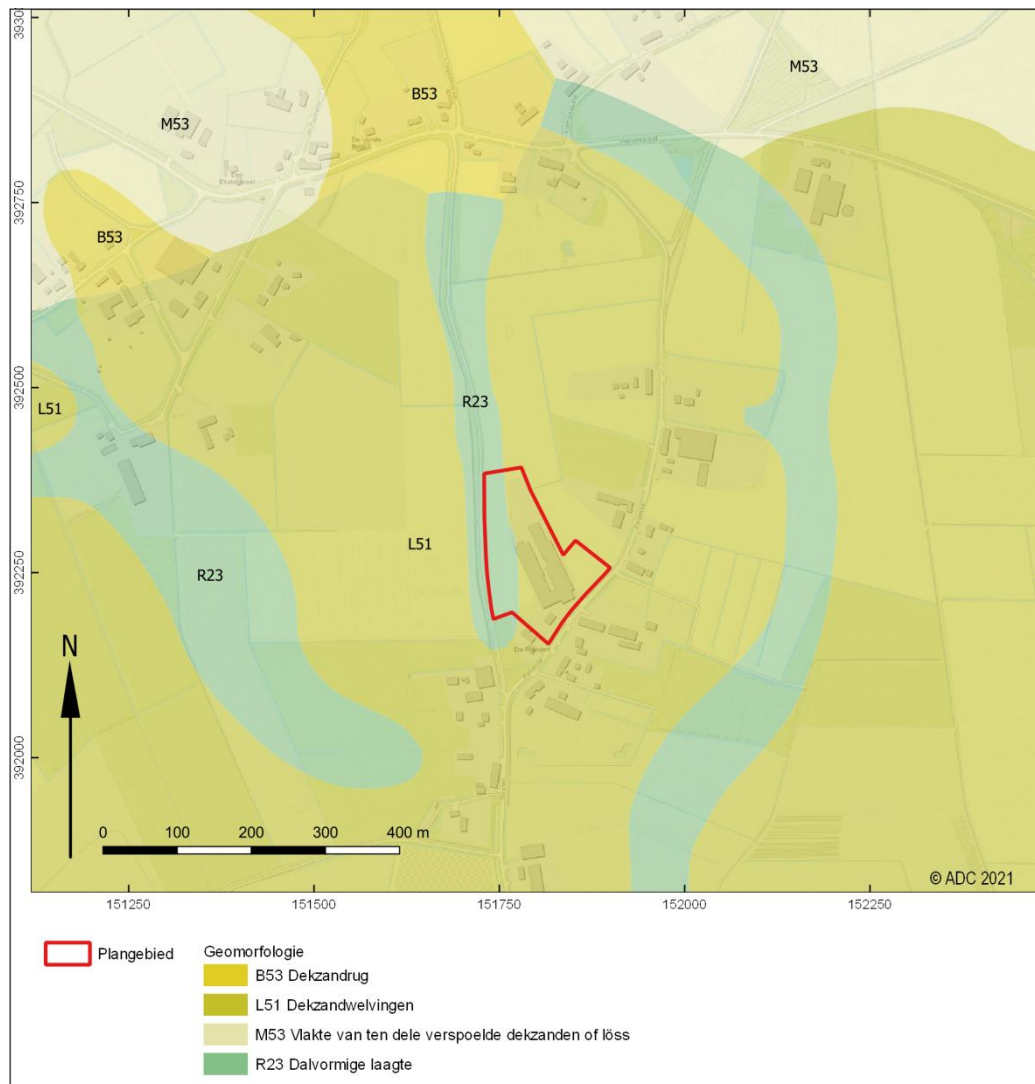

Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

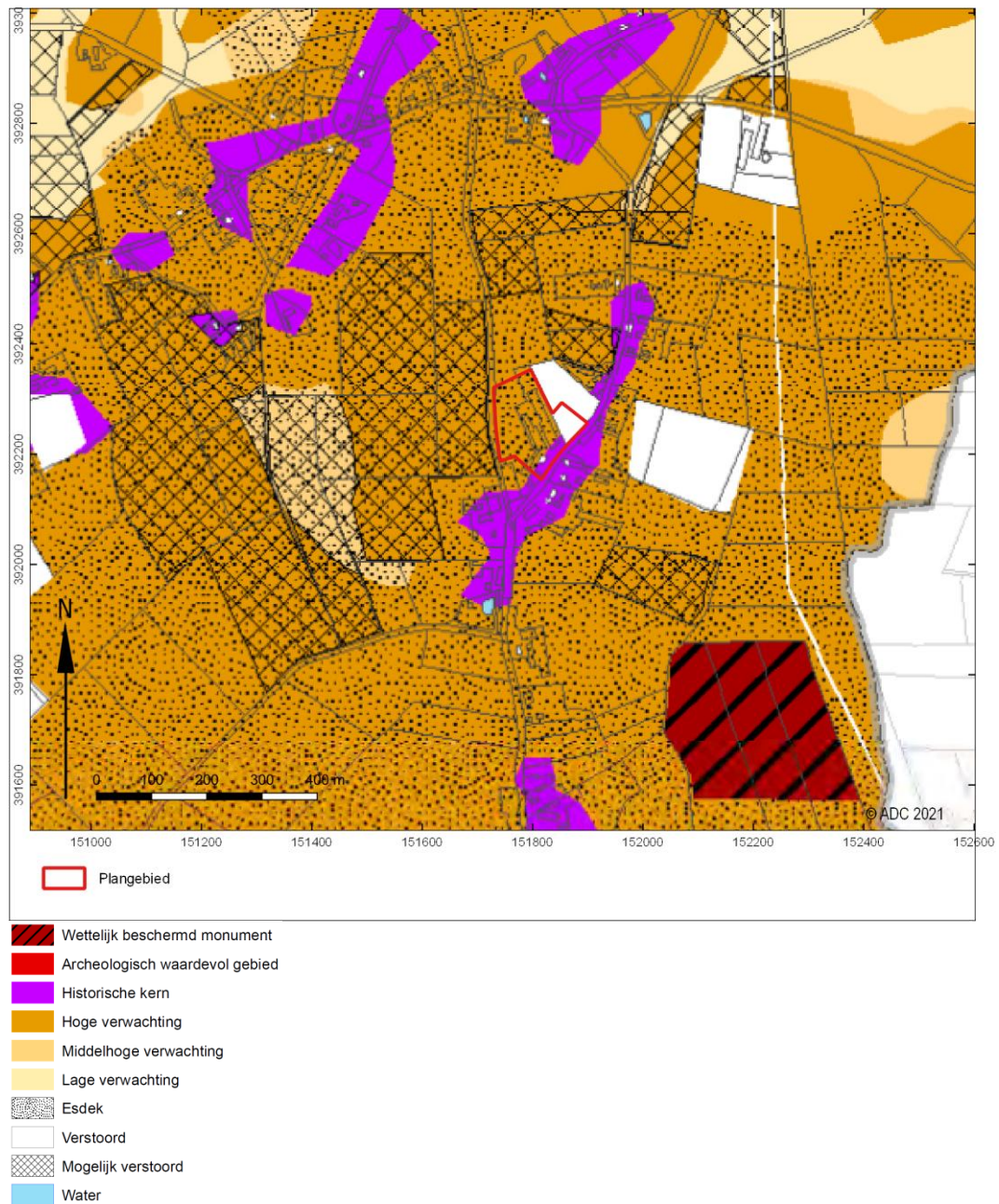

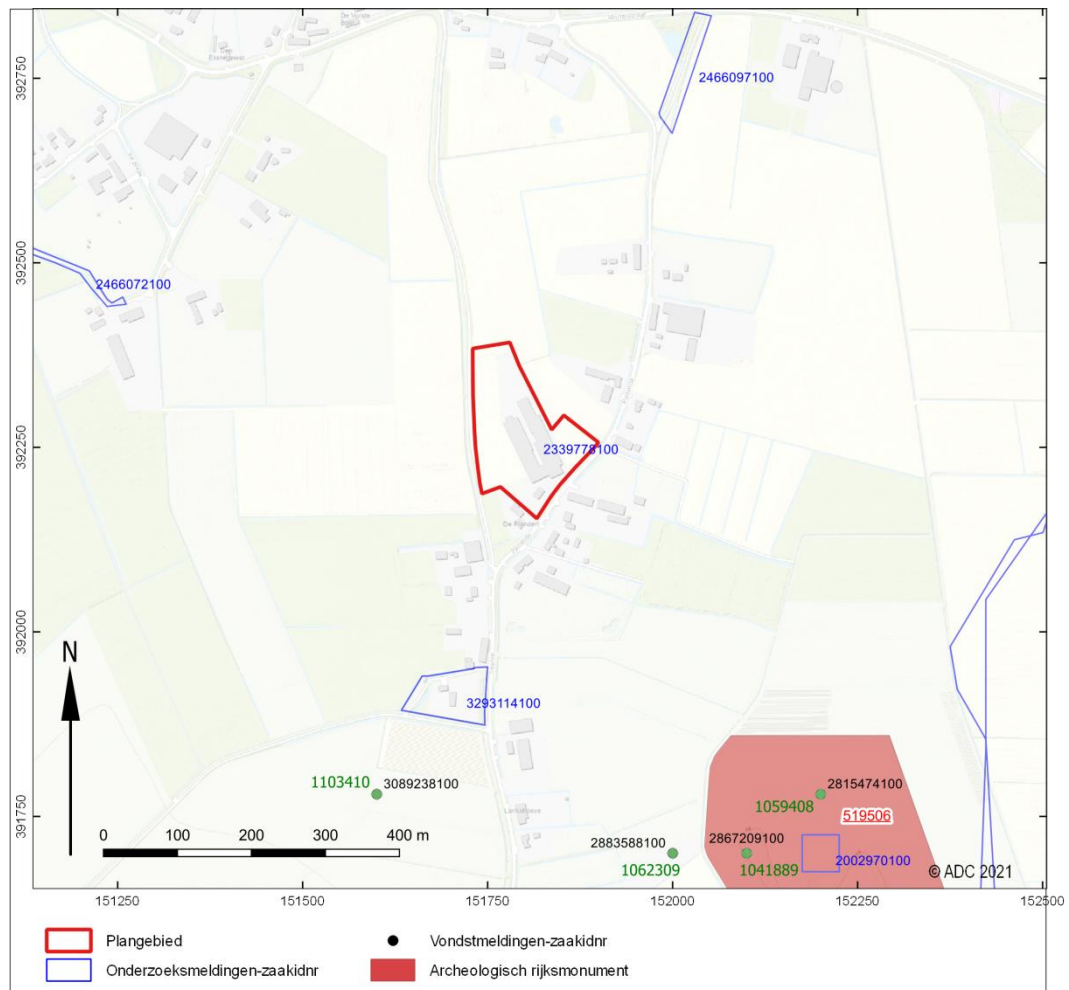
Afb. 4 Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart

Afb. 5 Locatie van het plangebied op de bodemkaart

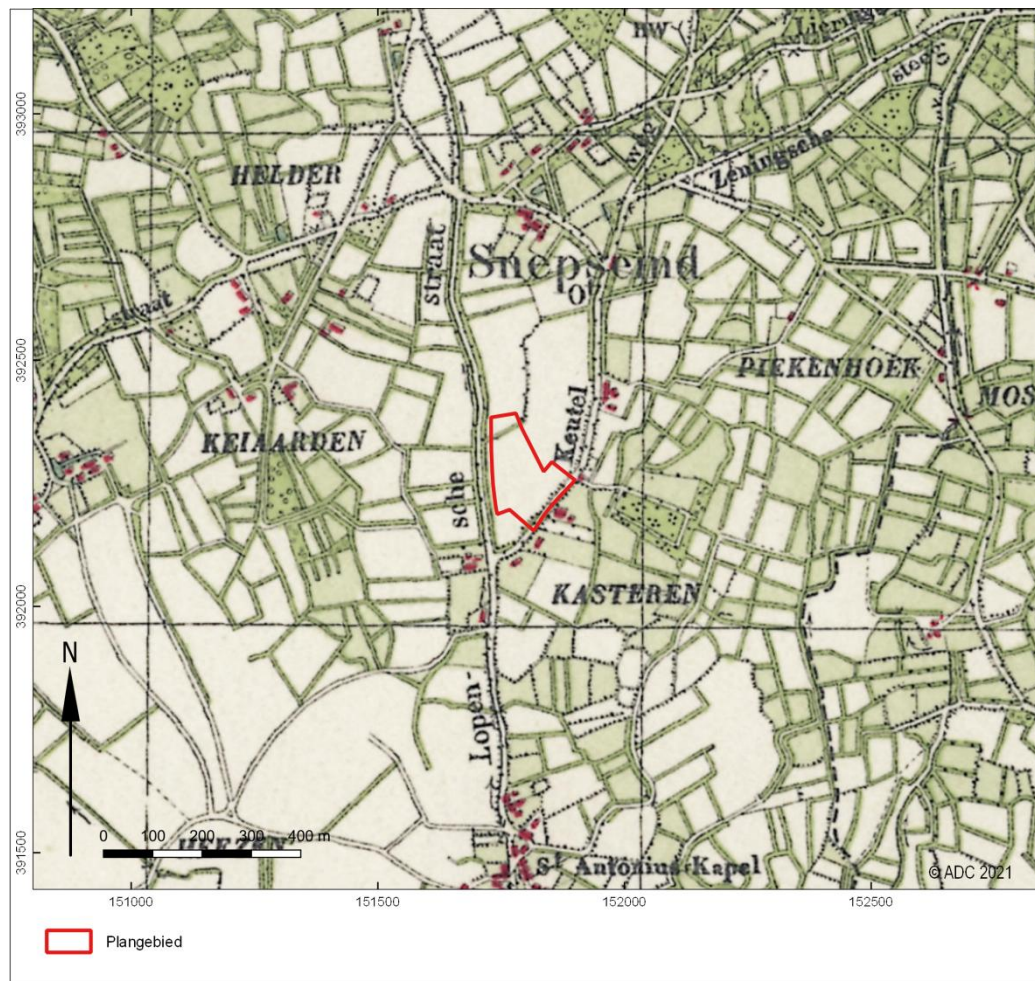
Afb. 6 Locatie van het plangebied op gemeentelijke archeologische verwachtings- en waardenkaart

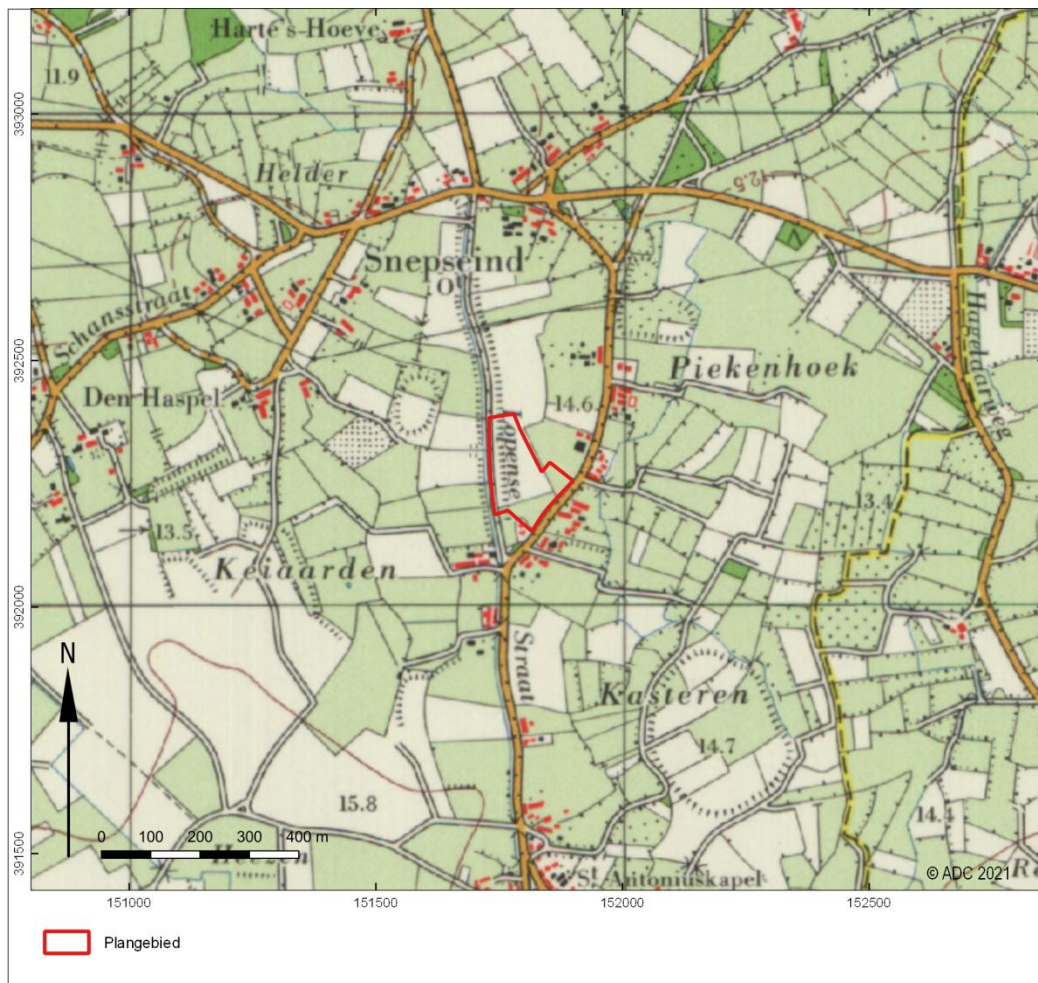
Afb. 7 Overzicht van de AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen

Afb. 8 Locatie van het plangebied op de topografische kaart, circa 1870

Afb. 9 Locatie van het plangebied op de topografische kaart, circa 1963

Afb. 10 Locatie van het plangebied op de topografische kaart, circa 1984